

otázek

VÁCLAV SLOUP je jeden z největších „řízků“ české kinematografie. V mládí byl vyhlášený svou ježatou kšticí. Vyhlášená byla i jeho kulatá hlava. V jeho rolích byl pak známý jeho vyjevený pohled, často značící buď hrdinovu zarputilost slibující „problémy“ (pro zápletky filmů), nebo „vtipná komediální nedorozumění“. Václav Sloup byl a je mistrem mnoha menších rolí, ale upozornil na sebe v několika filmech i v rolích hlavních. Kromě slavného *Mažňáka ze Záhady hlavolamu* by neměly být zapomenuty Sloupovy snímky, jakými byla například „sci-fi“ *Blbec z Xeenemuende*, odbojný film *Okurkový hrdina*, svérázná interpretace opery *Prodaná nevěsta* (jistě víte, koho v ní Václav Sloup „musel“ hrát). Ježka už Václav Sloup nosí na hlavě úhledně sestříhaného mašinkou. Tvář mu zdobí jemný knírek. Obléká sportovní bundu parker. Chodí mírně nahrbený, ale uvolněným houpavým krokem obyvatel Žižkova, které už hned tak něco na ulici, ani v osobním životě, nepřekvapí. Herectví Václava Sloupa, dalo by se říci, je někdy z velké části v jeho tváři samotné. Sám tvrdí, že „herec by měl hrát a ne se předvádět.“ Když jsme se potkali, vytáhnul cigarety a nečekaně drobnými prstíky hned nabízel. První, co řekl, znělo tajemně: „Vy nekouříte? To děláte možná i chybu. V závislostech si člověk někdy prožije docela zajímavý stav!“ Václav Sloup odjel do Japonska a nestihl rozhovor autorizovat. Nám se ale jeho výpověď tak líbila, že jsme se rozhodli ji zařadit i tak – snad nám pan Sloup odpustí.

text a foto **Martin Fišer**

Sloup

Živel

Sloup

Živel

Sloup

Jak ste na mě prosím vás přišli?

Doporučili vás vaši kolegové a kamarádi.

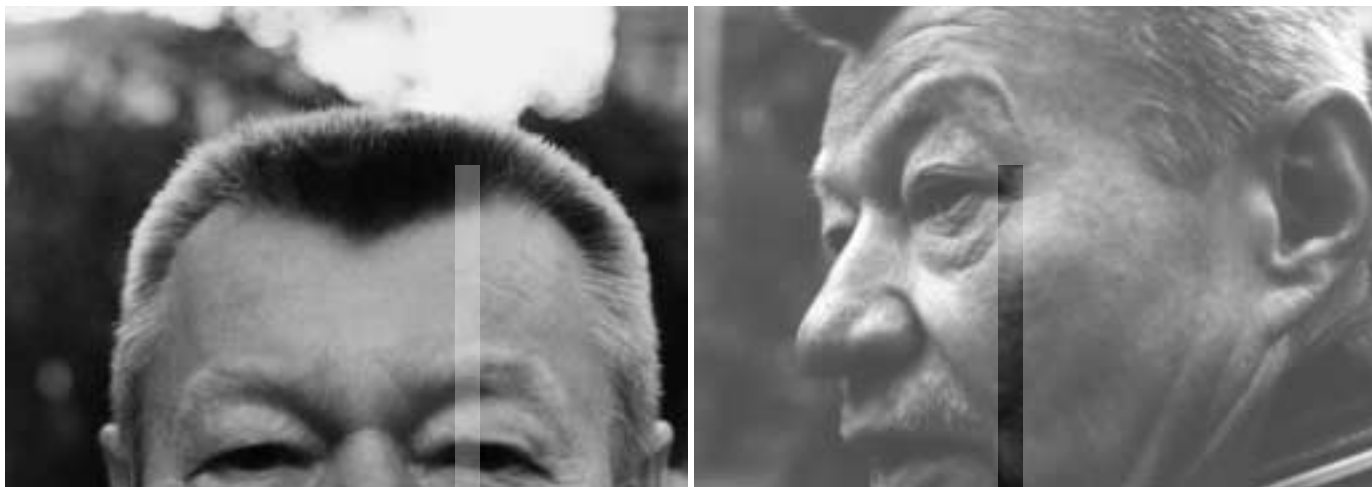
**Tak řekněte alespoň jedno jméno,
abych věděl, odkud vítr vane!**

Luděk Sobota to byl!

Ten prevít! To je mu podobný!

pro Václava Sloupa

1. Víte o tom, že v dějinách českého grafického designu bude nadobro uchováván plakát Petra Babáčka, na němž je vaše fotografie a slogan „Úsměv herce Václava Sloupa“? Tento grafikův postřeh vás tak programově označil za zajímavý fenomén české kultury a vzbudil tím svého času velkou popularitu jak v odborných, tak studentských kruzích...

To se ke mně skutečně ještě nedoneslo. Já teď žiju poměrně klidně a stranou. Soustředuju se na práci (pro tři divadla). Bohužel neznám ani ten váš časopis. Marně jsem se na něj ptal svého trafikanta, kterej jinak zná a ví snad „úplně všechno“. Dělá vždycky před lidma ramena, co se kde stalo, a hlásí se vždy s nějakou novou a abnormální zprávou. Lidí mu nevěří, protože ještě o těch věcech neslyšeli, ale pak zjistí, že ten chlap měl přece jen pravdu. A když jsem mu říkal, že o mě má zájem Živel, tak se furt ptal: A nesplet ste se, pane Sloupe? Prostě trafikant z malé trafiky a Václav Sloup ze Žižkova. Do té větší trafiky za rohem už nechodím.

2. Pane Sloupe, jaký myslíte, že je rozdíl mezi dnešním českým herectvím a tím, které ještě zažila a provozovala Vaše generace?

Kdybych měl říkat nějaký katastrofický poznátky o tom, jaké je to dneska, radši bych měl sedět doma. Můžu říct jen pár věcí: My sme se jako mladí hodně scházeli s lidma z jiných škol, chodili společně do hospod. Kromě práce a školy, kde nás vedly skutečné hvězdy a osobnosti, jsme ale vedli život volný až rozmařilý. Dneska se to vede stejně, ale hvězdy, které by herce tím provázely a vedly, už de facto nejsou. Hlavní problém nekvality je v rychlosti. My jsme dřív hodně zkoušeli, na natáčení i divadlo bylo více času. Dnes jde všechno hned do televize, neprověřené, a někdy nemáte ani čas se pořádně naučit text a už se „točí“, hned se „hraje“ a „nahrává“. Ty staré hodnoty sme si dřív ani neuvědomovali. V 60. letech jsem měl možnost hrát ještě skutečně moderní divadlo. Bylo to smysluplné období. Dneska to je sice jiný, všechno to je víc komerční. Aby se něco změnilo, muselo by to začít už v tom podhoubí, dávat peníze na vznik malých scén a mladší skupiny herců a tak podobně.

3. Ve filmu jsem vás asi naposledy viděl v komedii s Luděkem Sobotou *Ještě větší blbec, než jsme doufali*. Hrál jste tam ruského mafiána vymáhajícího peníze z českých veksláků. Jak probíhala práce na téhle miniroličce?

Luděk mě tam chtěl a tvrdil, že si s tou postavou mohu udělat, co chci. Byl velmi benevolentní. Já si tedy vzpoměl na nějaká slovíčka z ruštiny, kterou jsme se učili ve škole, a začal jsem si před kamerou čistit uši nožem, jako jsem u Rusáků viděl. Nic zvláštního. Dokonce jsem ten film myslím ani neviděl. Je dobrý?

4. No, moc ne, ale některé momenty jsou dost bizarní a milé. Přestože ve filmu vystupují kromě Luděka Soboty a vás další zajímaví herci, není tam prostor, aby se někdo z vás stal opravdovou hvězdou, jakou zůstala třeba v každé své roli až do konce filmu Marie Rosůlková nebo František Peterka. Oni jako by si dělali ze svých rolí vždycky ještě srandu navíc. Rosůlková často labužnický kouřila a Peterka se vždycky tak legračně ve své roli zapřel. Setkali ste se někdy?

Setkali jsme se párkrát. Máte pravdu, byli skvělí. Marie Rosůlková kouřila i v životě - byla v rolích vždy sama sebou. Stejně tak Franta Peterka. Byl vždycky vtipný, sportovec. Dnes je mu okolo 75 a ale prý je ve skvělé formě a plný humoru.

5. Červenec teď strávíte s divadlem a *My Fair Lady* v Japonsku (v angličtině hraje jednu z hlavních postav muzikálu - otce Doolittla). Jak se na Japonsko připravujete a co máte pro Japonce připraveného?

Japonsko jsem vždycky znal ze *Šóguna*, populárních knížek a detektivek. Někdy řeknou tyto nerafinované příběhy o věcech víc než sáhodlouhá vědecká pojednání. Mě na těchto zemích zajímá lidská dimenze. Rád se na zájezdech do ciziny před prací i po ní procházím po městě a pozoruju, jak to kde jde, co tam jedí, pijí. Chystám se, že si tam zajdu třeba k holiči, zastavím se v nějakém tom baru a tak podobně. Dostal jsem od jedné známé učebnici základů japonštiny, kterou dostala při návštěvě olympiády v Naganu. Ten jazyk je mi sice naprosto nepochopitelný, ale chci se v tom před cestou alespoň trochu vzdělat. Jsou tam foneticky přeepsané základní konverzační fráze, ale jsou zvláštního druhu - např. „Číšniku, účet se mi nezdá správný.“ Nebo: „Prosím Vás, pane, podal byste mi montážní klíč číslo 12, 13...“ Jsou tam i číslice. Chystám se, že tam někde zkusím říct: „Číšniku, toto jídlo jsem si neobjednal.“ a „Podejte mi montážní klíč č. 3!“ To zarazí určitě i Japonce.

Vždycky, když jsem někam jel, učil jsem se zajímavosti a bizarnosti jazyka. První výraz v cizím jazyce, který jsem se kdy naučil, byl v angličtině: „E fejjrrit plejs of d'wótrberds“ - znamená to : „oblíbené místo vodních ptáků“.

Četl jsem o Japonsku v takové salátové knížce z minulého století. Byly to vzpomínky obchodníka z Chrudimi, který do Japonska cestoval. Napsal: „Japonsko - země nepochopitelná, nezajímavá a nudná! - Nejezdit!“ Tak já tam na just pojedu, říkal jsem si. Jediný, čeho se kromě nikotinového abstínu bojím, je erotickéjše abstín!

6. Byl jste už někdy v Asii, máte k ní nějaký blízký vztah?

Můj dobrý kamarád, už se známe dlouho, se teď do Japonska i oženil. Studoval tam a dělá tam dokonce divadlo. Seznámili sme se na Výstavišti. Tokijští studenti tam předváděli na jedné výstavě školu svých tradic. Rozhlížel jsem se po nějakém tom typickém Japonci. Všichni totiž vypadali jako z americké filmů a já chtěl vidět pravýho Japonce! Když jsem konečně jednoho vybral a začal k němu obtížně mluvit anglicky, odpověděl: „Se mnou můžete mluvit česky! Já jsem z Dobříše.“ Měl černý vlasy, všechno jako Japonce. V Japonce se jen úpně proměnil. Už jsem se zde setkal s několika lidmi, kteří si tak zamilovali japonskou kulturu, že prostě začali vypadat jako Oni. Oči se jim sešikmily.

7. Z čeho a jak jste začal s herectvím? Jak se dostal do svých postav dělníků, lidových figur, padouchů a outsiderů ten drive, drsnost, karikaturně přesný charakter a tvárnost?

Chodil jsem od mládí do kina. Ale s herectvím jsem „začal“ až na vojně, když jsem byl tejděn na marodce. Naučil jsem se tam nazpaměť nějaký text a bavilo mě to. Po maturitě, ještě před DAMU, jsem pracoval ve slévárně v Hořovicích, potom dlouho v rudném průzkumu. Poznal jsem tam dřinu, sílu chlapecké soudržnosti i strašnou sílu smutku, když je člověk sám, kolem pusto a lesy, chlapi pryč, domov daleko. To všechno bylo dobrý prožit.

8. Stal jste se legendárním hlavně díky seriálu *Záhada hlavolamu*, kde ste hrál Mažňáka. Měl nějaký předobraz, vedl jste vy sám někdy nějakou partu?

Kluků jako byl Mažňák jsem znal kolem sebe hodně. Prožil jsem obyčejné dětství. Všichni kluci dělají dobré skutky a vedle toho zase skopičiny. Nikdo nebyl úplný mazánek. Já jsem se Mažňáka snažil zahrát tak, aby bylo vidět, že je docela smutná postava, a aby ho lidem mohlo být líto. Ne že mu musí jen spílat. Tak by se, myslím, měla hrát každá záporná postava. Mažňák byl kluk jako každý jiný, který jen zatoužil po moci. Takových Mažňáků, kteří se chtějí nepoctivou prací dostat nahoru, je kolem nás spousta. Stačilo se jen rozhlídnout.

9. Trochu se pozdvihla vlna přehnaného prohlašování, že *Markéta Lazarová* je nejlepší český film. Ve filmu jste hrál jednu z těch drsných postav, kterými je právě toto drama v české kinematografii výjimečné. Nemyslíte, že je film přeceňován?

No, zaznamenal jsem tu anketu a jako se všemi anketami mi takové zobecněné „hledání vítěze“ taky přišlo divné. Pravda však je, že měl-li někdo zpracovat takovou látku, asi tu tehdy nebyl nikdo jiný, než Franta Vlášil. To, že se mu to povedlo jen částečně, je osud všech adaptací. Osobně si myslím, že *Údolí včel* a snad ještě víc *Dáblova past* jsou ještě lepší filmy, protože jako autorské snímky se nevzpírají nějakým originálům.

10. Jak vůbec prožíváte mediální život herců?

Přišli za mnou nedávno z televize a ukazovali mi kvůli jednomu vzpomínkovému pořadu takové plachty papírů, na kterých bylo vypsáno, kde všude jsem hrál. Protože to byly většinou malé role, tak jsem si ani většinu těch věcí nepamatoval. Ty malé role se prostě vykourí z hlavy. Můžu ale říct, že jenom čtyři z toho všeho jsem opravdu rád, že vznikly a na který můžu z osobních důvodů bejt pyšnej. Může to být ode mne třeba úplná blbost, ale nejlepší pro mne byl asi ten Okurkovej hrдина. To říkali tenkrát i lidi, že to byl dobrý film - „volnomyšlenkářskej“. Dělal ho poctivě a upřímně můj kamarád - už nebožtík Čestmír Mlíkovský. Nemám doma šuplíky plný vzpomínek. K hereckému povolání nemám sentimentální vztah. Nemám už ani pocit, že bych měl umřít na scéně. Jsem v klidu a v pohodě. Nikam už nespěchám. Ještě udržuju „moč a myšlenku“, ještě nezapomínám, nepletu si „hry“ dohromady. Nemám to tak ujasněný, abych lidi, když to chtěj, začal v televizních pořadech ostovovat a říkal jim, „v čem je smysl života“. Já jsem obyčejnej člověk. Nelíbí se mi taková ta popularita, že třeba hollywoodská hvězda chodí po ulici a musí mít černý brýle, aby ji lidi nepoznali a neotravovali. Já jsem to taky dělával, ale protože mi bylo normálně blbý, aby lidi viděli, že mám třeba kruhy pod očima, že jsem po těžkém flámu, nebo že mám monokl. Herec dneska může zaujmout znovu jen dvě pózy. Buďto před médii dělá, že je prostej, skromnej, normální, nebo chce „zaujmout“, a tak musí dělat, jak říkával Josef Bek, „pózu bodráka“. Herec by měl být pořád sám sebou. Nemůže překračovat svůj stín. Až se vrátím z Japonska, místo „do televize“ budu vyprávět o Japonsku. Pojedu za kamarádem, kterému to už dlouhý leta slibuju. Je dost nemocnej a chce mi v Semilech ukázat nejkrásnější krematorium na světě.

Detail z plakátu Petra Babáka